

BILAG 1

Bedømmelsesudvalgenes begrundelse for valg og fravalg af vindere af BM's prisopgaver for 2020

18. november 2021

Beskæftigelsesministeriets prisopgave for 2020 i arbejdsmarkedsøkonomi

Bedømmelsesudvalget har valgt at tildele prisen på 25.000 kr. for bedste prisopgave inden for arbejdsmarkedsøkonomi til Camilla Skovbo Christensen og Bastian Emil Ellegaard for deres kandidatspeciale ”Retirement Policies and Private Savings Behavior: Evidence from a Reform of the Old-Age Pension Scheme”.

Som begrundelse for at tildele specialet prisen anfører bedømmelsesudvalget følgende:

Camilla og Bastian undersøger i deres speciale, hvordan aldersopsparing påvirker den samlede opsparing. En forøgelse af den samlede opsparing er vigtig for at sikre, at alle pensionister har et rimeligt levegrundlag uden, at de offentlige udgifter bliver for store. For at tilskynde til pensionsopsparing er pensionsordninger skattemæssigt begunstiget. Således er opsparing i ratepension og livrente op til et vist niveau fradragsberettiget, men beskattes på udbetalingstidspunktet. Aldersopsparing beskattes derimod på indbetalingstidspunktet og ikke på udbetalingstidspunktet. Denne ordning er derfor primært attraktiv for ikke-topskatteydere, hvis ydelser kan forventes modregnet på udbetalingstidspunktet. Der er en indbetalingsgrænse for aldersopsparing, og betaler man mere end denne grænse, skal man betale en ekstra skat for den del af indbetalingen, der overstiger den beløbsgrænse.

Camilla og Bastian benytter skattereformen i 2017 til at undersøge effekten af aldersopsparing på den samlede opsparing. Reformen betød, at den årlige indbetalingsgrænse blev hævet for personer med mindre end fem år til folkepensionsalderen på 67 år, mens indbetalingsgrænsen omvendt blev markant sænket for personer med mere end fem år til folkepensionsalderen.

I specialet benyttes to forskellige forskningsdesigns, der giver anledning til de samme konklusioner. I det første design defineres behandlings- og kontrolgruppen efter, om det foregående års indbetaling var henholdsvis større eller mindre end den reducerede beløbsgrænse i 2018. I det andet forskningsdesign dannes behandlings- og kontrolgruppen efter, om personen henholdsvis har mere eller mindre end fem år til folkepensionsalderen.

Camilla og Bastian finder, at den markante reduktion i loftet for indbetaling for personer med mere end fem år til folkepensionsalderen medførte, at næsten alle personer, der i det foregående år havde indbetalt mere end den nye grænse, reducerede deres indbetaling til aldersopsparing. Ved at reducere sin indbetaling undgik man at betale en ekstra skat for den del af indbetalingen, der oversteg den nedsatte

beløbsgrænse. Imidlertid var det kun ca. en femtedel, der re-optimerede ved at hæve indbetalingerne til andre pensionsopsparinger. Dermed var der ikke fuld fortrængning, eftersom næsten halvdelen af reduktionen i aldersopsparingen blev flyttet til forbrug og ikke til en anden type af opsparing. For hele økonomien svarer det til en reduktion i de private pensionsindbetalinger på omtrent 700 mio. kr. for 2018. Dette resultat står i kontrast til den eksisterende empiriske litteratur for Danmark, hvor man tidligere har fundet en fuld fortrængning af skattebegunstigede pensionsordninger på andre typer af opsparing. Den eksisterende litteratur har dog fokuseret på topskatteydere.

Camilla Skovbo Christensen og Bastian Emil Ellegaards speciale er, ud over at være veludført og velskrevet, vigtig for den langsigtede økonomiske politik. Hvad dette projekt sandsynliggør er, at det er muligt at ændre opsparingsraten og dermed allokering af forbrug over tid. Hvorledes opsparingsbeslutninger påvirkes af politikændringer er alt afgørende for den demografiske udviklings betydning for fx nødvendig arbejdsudbudsstigninger og ændring af pensionsalder. Specialet kan derfor vise sig at være en essentiel brik i en i det udfordrende puslespil vedrørende nødvendigheden af arbejdsudbudsreformer afledt af den stigende levealder. Analysen i specialet er meget kompetent udført. Den bidrager med ny og aktuel viden, som ikke mindst er relevant for det arbejde, der pågår i regi af Pensionskommissionen.

Bedømmelsesudvalget har bestået af professor Michael Svarer, Aarhus Universitet, lektor Daniel le Maire, Københavns Universitet, lektor Birthe Larsen, Copenhagen Business School og kontorchef Lasse Bank, Beskæftigelsesministeriet.

Beskæftigelsesministeriets prisopgave for 2020 i arbejdsmarkedspolitik

Jacob Højholt indstilles til at modtage prisen for specialet ”Performance management i frontlinjen: En balance mellem Ekstern Accountability og Intern Læring – Et kvasi-eksperimentelt studie af effekter og konsekvenser af performance information fra et aktuelt performancesystem på beskæftigelsesområdet”. Specialet er indleveret på Institut for Statskundskab, Aarhus Universitet. Vejleder er Simon Calmer Andersen.

I specialet besvarer Jacob Højholt følgende overordnede problemstilling: ”Hvordan påvirkes organisationers performance af performance information, hvor dårlig performance er hårdt knyttet til en sanktion og god performance er blødt knyttet til en belønning? Og i hvilket omfang kan performanceændringerne siges at være dysfunktionelle eller positive?”.

Specialet er teoretisk og metodisk meget solidt. Det vidner om en stor indsigt i litteraturen om offentlig forvaltning på baggrund af adfærdsmæssige forhold. I specialet inddrages såvel adfændsændringer som følge af rationelle incitamenter som normbaserede ændringer. Specialet indeholder indledningsvis en interessant teoretisk diskussion af brugen af performance information, og herunder ikke mindst af forskellen mellem ekstern accountability og intern læring samt af spørgsmålet om, hvorvidt de kan og skal sammenblandes i praksis. Endvidere indeholder specialet

interessante analyser på organisatoriske reaktionsmønstre på dårlig performance information.

Specialet viser, at kommunerne på beskæftigelsesområdet, der modtager dårlig performance information, ikke performer tilstrækkeligt på tre relevante indikatorer, som er samtalemål, tilbudsmål og et outcomemål for kommunernes ydelsesgrad (faktisk i forhold til forventet). De største ændringer ses på samtaleområdet, hvilket ses som en indikation på, at kommunerne fokuserer på kvantitet frem for kvalitet i form af mere ressourcetunge ydelser. Kommunernes ageren er med andre ord udtryk for strategisk rationelle adfærd ændringer. På baggrund af dette resultat kunne det overvejes at ændre performancesystemet.

Specialet af Jacob Højholt er ikke blot fagligt solidt. Det er også i højeste grad praktisk anvendeligt med henblik på fremtidige forbedringer af Beskæftigelsesministeriets indsats.

Bedømmelsesudvalget har bestået af professor Peter Nedergaard, Københavns Universitet, professor Flemming Larsen, Aalborg Universitet, professor Vibeke Lehmann Nielsen, Aarhus Universitet og vicedirektør Morten Fønsskov Greising, Beskæftigelsesministeriet.

Beskæftigelsesministeriets prisopgave for 2020 i arbejds- og ansættelsesret

Til beskæftigelsesministeriets prisopgave 2020 er der indleveret 5 opgaver.

Opgavernes emner spænder vidt, og alle 5 opgaver behandler aktuelle arbejds- og ansættelsesretlige emner. Bedømmelsesudvalget kan konstatere, at hver af de 5 indleverede opgaver desuden vidner om en solid indsigt i det behandlede arbejds- eller ansættelsesretlige emne.

For at kunne belønnes med beskæftigelsesministeriets pris skal en opgave imidlertid både demonstrere faglig indsigt, og desuden – ifølge opslaget – bidrage med nye vinkler og interessante overvejelser om emnet. Det er bedømmelsesudvalgets vurdering, at der ikke blandt de indleverede opgaver kunne peges på en af opgaverne, der opfylder bedømmelseskriterierne i en sådan grad, at den bør belønnes med beskæftigelsesministeriets pris i arbejds- og ansættelsesret for 2020.

Udvalget har på denne baggrund undtagelsesvis besluttet ikke at udpege en prismodtager for 2020.

Bedømmelsesudvalget har bestået af fhv. højesteretsdommer Lene Pagter Kristensen, lektor ph.d. Natalie Videbæk Munkholm, Aarhus Universitet, professor, dr. jur. Jens Kristiansen, Københavns Universitet, afdelingschef Sidsel Due Nordengaard, Beskæftigelsesministeriet.